

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 marca 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.10.2020.MP

Pani
Agnieszka Gulanowska
Dyrektor
Całodobowej Placówki Opiekuńczo –
Wychowawczej typu socjalizacyjnego
„Opoka”

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 12 – 14 lutego 2020 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Magda Powiłażtis – inspektor wojewódzki i Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Całodobowej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu socjalizacyjnego „Opoka” przy ul. ks. Marcina Lutra 6/2, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”, „CPOW” lub „Opoka”.

Przedmiotem kontroli była ocena dokumentowania przez Placówkę pracy opiekuńczo – wychowawczej, przestrzeganie praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2019 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2020 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 lutego 2019 r. do dnia 12 lutego 2020 r. funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Agnieszka Gulanowska odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń składanych przez Dyrektora Placówki oraz akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe. Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli pod nr 1/2020. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

CPOW „Opoka” jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, zapewniającą miejsca dla 14 wychowanków i działającą na podstawie decyzji nr PS-IS.9423.69.2014 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 27 lutego 2014 roku, zmienionej decyzjami nr ZP-KNPS.9423.2.21.2017.EM z dnia 26 maja 2017 r. oraz ZP-KNPS.9423.2.41.2017.TB z dnia 13 października 2017 r.

W toku prowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z art. 101 ust. 2 ustawy, Całodobowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Opoka” z siedzibą przy ul. ks. Marcina Lutra 6/2 we Wrocławiu działa w oparciu o Regulamin organizacyjny. W Rozdziale I w § 1 ust. 4 Regulaminu określony został typ placówki – socjalizacyjny. *(dowód: akta kontroli str. 30-48)*

Zgodnie z obowiązującą decyzją Wojewody Dolnośląskiego limit miejsc w Placówce wynosi 14. Na dzień kontroli w ewidencji widniało 6 wychowanków. Zatem należy uznać, że limit miejsc w Placówce był przestrzegany. Ponadto, w toku czynności kontrolnych ustalono, że w CPOW przebywała 1 wychowanka, która nie ukończyła 10. roku życia. Dyrektor wyjaśnił, iż dziewczynka została umieszczona wraz ze starszym rodzeństwem, które ukończyło 10. rok życia, zatem zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 49-50)*

Podczas kontroli przeanalizowano dokumenty dotyczące przestrzegania przepisów w zakresie trybu i sposobu kierowania dzieckiem do Placówki, wynikające z § 2 ust. 1 i § 8 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia. Analiza akt wychowanków wykazała, że każdy z nich posiadał skierowanie do Placówki wystawione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu. Jednakże trójka wychowanków umieszczonych między 2009 r. a 2012 r. została skierowana do cyt.: „Placówki opiekuńczo-wychowawczej Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra przy ul. Wejherowskiej 28”. Zgodnie z decyzją Wojewody wskazaną powyżej Placówka funkcjonuje pod inną nazwą, wobec czego należy zmienić skierowania zgodnie z obowiązującą nazwą Placówki. Do skierowań dołączony był komplet dostępnych dokumentów w momencie umieszczenia dziecka w Placówce, tj.: postanowienie sądu, odpis aktu urodzenia, dokumentacja medyczna, w tym karta szczepień, dokumenty szkolne (w szczególności świadectwa) oraz odpis aktu zgonu rodzica, gdy taki nastąpił. W przypadku braku możliwości przekazania pełnego kompletu dokumentów, uzupełniano je na bieżąco. Najczęściej brakujące informacje dotyczyły prowadzonej pracy z rodziną i jej rezultatów. *(dowód: akta kontroli str. 49-51)*

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 oraz art. 100 ust. 3 ustawy, działania podejmowane przez pracowników Placówki powinny mieć na celu powrót dziecka do rodziny oraz utrzymywanie przez dziecko stałego kontaktu z rodziną. Zatrudniony specjalista ds. wspierania rodziny w CPOW współpracował z ośrodkami pomocy społecznej i sądami. W każdym przypadku, gdy

rodzina rokowała pozytywnie i wykazywała chęci współpracy z Placówką, dzieci były zachęcane do kontaktów z najbliższymi. Wychowankowie w rozmowach z inspektorami ds. kontroli potwierdzili utrzymywanie kontaktów z bliskimi oraz oznajmiali, że nikt im tych kontaktów nie utrudniał, ani nie zakazywał.

(dowód: akta kontroli str. 52,96, 98-99)

Zgodnie z art. 135 ustawy, obowiązkiem placówki jest organizowanie i dokonywanie okresowej oceny sytuacji umieszczonego w niej dziecka, sporządzenie wniosków o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce oraz przesłanie ich do właściwego sądu, o czym stanowi art. 138 ust. 1 i 2 ustawy. W trakcie analizy dokumentacji wychowanków Placówki stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą odbyły się dwa posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka: 19.03.2019 r. i 30.09.2019 r. Posiedzenia odbywały się terminowo, tj. nie rzadziej niż co pół roku. Każdorazowo obecni byli: Dyrektor Placówki, pedagog i pracownik socjalny, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka oraz przedstawiciele zaproszonych instytucji. Podczas kontroli okazano zaproszenia dla rodziców dzieci (rzadko obecnych) oraz podmiotów, z których obecność przedstawicieli wskazana była ze względu na interes dziecka. Skład zespołu był zatem zgodny z zapisem art. 137 ustawy. Zespół dokonywał oceny sytuacji dziecka w obszarach zgodnych z art. 136 ustawy, następnie formułowano na piśmie wnioski wraz z uzasadnieniem, dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyłano go do właściwego sądu (wnioski zostały przesłane odpowiednio 27.03.2019 r. i 4.10.2019 r.).

(dowód: akta kontroli str. 55-59)

Z przeanalizowanej dokumentacji wynikało, że wychowankowie posiadali diagnozy psychofizyczne opracowane przez pedagoga. Dokumenty te zawierały informacje dotyczące obszarów wskazanych w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia. Diagnozy sporządzane były po około jednym miesiącu od przyjęcia dziecka do Placówki. Po sporządzeniu diagnozy, dodatkowe informacje były aktualizowane co dwa lata.

(dowód: akta kontroli str. 60-61)

Na podstawie diagnoz, wychowawca kierujący procesem wychowawczym danego dziecka, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia, przygotowywał dla każdego wychowanka plan pomocy. W planach oznaczano cel główny pracy z dzieckiem (jeden z czterech wskazanych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia) oraz wyznaczono działania krótkoterminowe i długoterminowe. Żaden rodzic dziecka przebywającego w Placówce nie miał przyznanego asystenta rodziny, zatem w planach widniał odpowiedni zapis „brak współpracy z asystentem rodziny”. Dokumenty były sporządzane na okres roku szkolnego i modyfikowane podczas okresowej oceny sytuacji dziecka, po 6 miesiącach. Zatem można przyjąć, że dokonywano modyfikacji, o której stanowi § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 62-70)

W Placówce zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia dla każdego dziecka prowadzono kartę pobytu, zawierającą opis wskazanych w ww. przepisie obszarów. Jednocześnie należy zwrócić

uwagę, że w obszarach: funkcjonowania społecznego dziecka w Placówce i poza nią, szczególnych potrzeb oraz znaczących wydarzeń w życiu dziecka, znaleźć można było identyczne wpisy na przestrzeni kilku miesięcy. W przyszłości należy z większą sumiennością wypełniać obszary w kartach pobytu. *(dowód: akta kontroli str. 71-74)*

Pedagog prowadził dla każdego wychowanka arkusze badań i obserwacji pedagogicznych. Natomiast dla dzieci wymagających dodatkowego wsparcia, specjalista organizował głównie zajęcia indywidualne lub grupowe, które następnie odnotowywał w kartach, wskazanych w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. Najczęściej dokonywał w nich wpisów dotyczących tematu zajęć lub rodzaju działań podjętych wobec dziecka, natomiast nie odnotowywał przebiegu spotkania. Wskazane jest, aby każdorazowo opisywać przebieg zajęć w karcie udziału w zajęciach z pedagogiem. *(dowód: akta kontroli str. 75)*

Zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy, Dyrektor Placówki winien zgłosić informacje o przebywających dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego, w celu poszukiwania dla nich rodzin przyspasabiających. Na dzień kontroli obowiązek ten został zrealizowany. *(dowód: akta kontroli str. 49)*

Zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy, dyrektor placówki opiekuńczo - wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej (począwszy od dnia 19 września 2014 roku) winien złożyć do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Do wniosku dyrektor winien załączyć opinię z ośrodka pomocy społecznej. Normie tej na dzień kontroli podlegał jeden wychowanek, wobec którego złożono stosowne wnioski. *(dowód: akta kontroli str. 28, 49)*

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wszystkim wychowankom dostęp do nauki w zależności od ich potrzeb, w szkołach lub w systemie nauczania indywidualnego. W wyniku przeprowadzenia czynności kontrolnych stwierdzono, że:

- 2 dzieci uczęszczało do szkoły podstawowej,
- 1 dziecko uczęszczało do szkoły przyspasabiającej do pracy,
- 2 dzieci uczęszczało do szkoły branżowej,
- 1 dziecko uczęszczało do zespołu szkół specjalnych przy szpitalu psychiatrycznym.

Żadne dziecko nie wymagało korzystania z nauczania indywidualnego.

(dowód: akta kontroli str. 76-77)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, wszyscy podopieczni placówki powyżej 5 roku życia powinni otrzymywać kwotę pieniężną do własnego dysponowania. W Placówce „Opoka” wysokość przyznawanych wychowankom kwot określał Regulamin Kieszonkowego. Po przeanalizowaniu listy wypłat kieszonkowego stwierdzono, że od lutego do grudnia 2019 r.

jednemu dziecku została wypłacana kwota 10 zł, co było niezgodne z zapisem § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, tzn. ich wysokość była niższa niż 1% kwoty odpowiadającej kwocie, o której stanowi art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. Od stycznia 2020 r. zmieniono Regulamin kieszonkowego, w którym uwzględniono prawidłowe zapisy. W trakcie kontroli powyższe braki zostały wyrównane, wobec czego odstępuje się od wydania zalecenia pokontrolnego. Dzieci w rozmowach z inspektorami ds. kontroli potwierdziły otrzymywanie kieszonkowego.

(dowód: akta kontroli str. 48, 98-99)

W okresie objętym kontrolą w ewidencji figurowało trzech pełnoletnich wychowanków, którzy opuścili Placówkę. Przeanalizowano ich dokumentację pod kątem procesu usamodzielnienia. Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy, podopieczni na rok przed osiągnięciem pełnoletności wyznaczyli opiekunów usamodzielnienia i przedstawili pisemną zgodę tych osób. Natomiast w myśl zapisów art. 145 ust. 4 ustawy, osoby usamodzielniane wraz z opiekunami na co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności, opracowały indywidualny program usamodzielnienia. Programy zostały zatwierdzone przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

(dowód: akta kontroli str. 78)

Na podstawie przedłożonego przez Dyrektora Placówki „Zeszytu Dyżurów”, w którym odnotowywano: datę i godzinę dyżuru, stan liczbowy dzieci, podpis osoby dyżurującej, godziny obchodów oraz uwagi stwierdzono, że opieka w porze nocnej była sprawowana zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia. W czasie dyżurów nocnych obchód pokoi zamieszkiwanych przez dzieci odbywał się co najmniej 3 razy w ciągu każdej nocy, o czym stanowi § 12 ust. 2 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 27-28, 79-80)

Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia w Placówce prowadzona była Księga ewidencji wychowanków. W jej zapisach widniało: nazwisko i imię wychowanka, data i miejsce urodzenia, nazwisko, imiona oraz adres rodziców biologicznych lub opiekunów prawnych oraz data i miejsce przyjęcia dziecka. Dodatkowo, odnotowana była również przyczyna skreślenia dziecka z ewidencji oraz miejsce jego pobytu po opuszczeniu Placówki. W ewidencji brakowało natomiast adresu ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, co zostało uzupełnione w trakcie kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 27)

W sytuacji konieczności przeprowadzania postępowania wyjaśniającego i konieczności powiadamiania stosownych służb w przypadkach nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka, w Placówce wprowadzono „Procedurę postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia placówki”, zgodną z § 5 rozporządzenia. W okresie objętym kontrolą jedna wychowanka dokonała samowolnego opuszczenia i do dnia kontroli nie wróciła do Placówki (od 22.05.2018 roku). Dyrektor przeprowadził postępowanie wyjaśniające oraz podjął szereg działań w związku z samowolnym oddaleniem się wychowanki. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Dyrektor w dniu ucieczki powiadomił opiekuna prawnego, matkę biologiczną oraz odpowiedni

komisariat policji, natomiast pozostałe instytucje tj.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Sąd Rejonowy dopiero w dniu 25 maja 2018 r., czyli trzy dni po zaistnieniu zdarzenia, co uznaje się jako nieprawidłowość. Zgodnie z § 5 rozporządzenia oraz wprowadzoną w CPOW Procedurą postępowania, zgłoszenie winno nastąpić w ciągu 24 godzin od ucieczki. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że opóźnienie było spowodowane intensywnymi poszukiwaniami dziecka w środowisku, z którym miała wcześniej kontakt, w celu ustalenia prawdopodobnego miejsca jego pobytu.

(dowód: akta kontroli str. 27,81-85)

Na podstawie oświadczenia złożonego przez Dyrektora stwierdzono, że wychowankom zapewnienia się pomoc w nauce szkolnej. Nauka odbywała się codziennie (od poniedziałku do piątku) w godzinach popołudniowych, pod opieką wychowawcy. Dodatkowo w Placówce w razie potrzeby pomoc oferował pedagog oraz Dyrektor, a także studenci Uniwersytetu Wrocławskiego z kierunku pedagogika opiekuńczo-wychowawcza w ramach praktyk, co pozwoliło wyrównać braki zgodnie z zaleceniami zawartymi w opiniach lub orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego poszczególnych wychowanków. Dzieci korzystały także z zajęć wyrównawczych w szkołach.

(dowód: akta kontroli str. 86-88)

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w kontrolowanej jednostce w okresie kontrolnym zatrudnionych było czterech wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy oraz siedmioro wychowawców na umowę zlecenie (w tym troje obecnie nie pracuje, a jeden przebywa na urlopie wychowawczym). Wszyscy wychowawcy posiadali dyplomy ukończenia studiów wyższych, o których stanowi art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy oraz osoby te złożyły stosowne oświadczenia wynikające z art. 98 ust. 3 ustawy. Wymogi kwalifikacyjne spełniali także: pedagog oraz specjalista ds. wspierania rodziny.

Dyrektor Placówki Pani Agnieszka Gulanowska zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy posiadała kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 89-97)

Podczas kontroli zweryfikowano przestrzeganie praw dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania prawa do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, w tym naruszania nietykalności cielesnej. W toku rozmów żaden z podopiecznych nie informował, aby on lub inne dziecko doznawało zachowań agresywnych ze strony osób pracujących w Placówce. Wychowankowie potwierdzali, że CPOW wywiązuje się z realizacji standardów bytowych, tzn. wszystkie dzieci miały zapewnioną odzież, obuwie, środki higieny osobistej, przybory szkolne oraz wyżywienie w odpowiedniej ilości. Nie zaobserwowano symptomów, mogących świadczyć o nieprzestrzeganiu praw dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 98-99)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Całodobowej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Opoka” stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W trzech przypadkach brak prawidłowych skierowań do Placówki.
2. Przekroczony termin powiadomienia odpowiednich instytucji w przypadku samowolnego opuszczenia Placówki przez wychowanka.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Uzpełnić skierowania wychowanków zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 292).

Termin realizacji: do 15 maja 2020 r.

2. Przestrzegać procedury postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia placówki przez wychowanka.

Podstawa prawna: § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 292).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **15 maja 2020 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **zaleceń, uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

..Maqda... Powitajti's.....
(przewodniczący)

pracownik nieobecny

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zafra
ZASTĘPCA WZROZDZIAŁU
...
(kierownik komórki do spraw kontroli)

